

Beslut

efter kvalitetsgranskning av
musikundervisningen i grundskolan vid
Fridhemsskolan i Arvidsjaur kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av musik i grundskolan. Syftet är att granska kvaliteten i grundskolans musikundervisning. Kvaliteten bedöms utifrån om musikundervisningen dels utgår från och innehåller ämnets hela kursplan, dels ger eleverna möjlighet till sådant eget skapande som främjar deras utveckling av kreativitet.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning utgår musikundervisningen från, och innehåller, ämnets hela kursplan?
2. I vilken utsträckning ger musikundervisningen eleverna möjlighet till sådant eget skapande som främjar utveckling av kreativitet?

Granskningen genomförs i årskurserna 7-9 i 30 skolor. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Fridhemsskolan i Arvidsjaurs kommun ingår i denna granskning. Skolinspektionen besökte Fridhemsskolan den 25 september 2018. Besöket genomfördes av Stefanie Luthman och Tilda Lindell. Skolinspektionen har tagit del av dokumentation från skolan och genomfört en lektionsobservation samt intervjuer med elever från årskurs 9, med musikläraren och med rektorn.

Fridhemsskolan är en kommunal grundskola med totalt 195 elever i årskurserna 7-9. På skolan finns en legitimerad musiklärare, med en tjänst på 65 procent, som är behörig att undervisa i musik i aktuella årskurser. Musikundervisningen genomförs varje termin och bedrivs i helklass. Musiklektionerna är 50 minuter långa. Sammanlagt är 80 timmar avsatt för undervisning i musik till årskurserna 7–9.

I detta beslut gör Skolinspektionen en samlad bedömning av det granskade området utifrån de övergripande frågeställningarna. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen omfattar stora delar av det centrala innehållet. Bedömningen baseras på kursplanens tre kunskapsområden och redovisas nedan.

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen omfattar vissa delar av kunskapsområdet "Musicerande och musikskapande". Granskningen visar att undervisningen omfattar sång, gehörsmusicerande, improvisation och musikskapande. Det framkommer av lektionsobservationen, lärarintervjun och elevintervjun att eleverna i musik sjunger skalor, pop- och rocklåtar och visor. Eleverna uppger i intervjun att de sjunger mycket på lektionerna och att det är en av de sakerna som de gör mest i musik. Vad gäller gehörsmusicerande framkommer av lärar- och elevintervjuerna att eleverna sjunger efter läraren när de sjunger låtar och att de också klappar takter efter läraren. Undervisningen innehåller även moment av improvisation, vilket framkommer av lärarintervjun. Till exempel berättar läraren att eleverna i samband med rytmövningar får tillfälle att slå egna rytmer som resten av klassen ska härma och att hen upplever att

eleverna tycker att det är en rolig övning. Vad gäller musikskapande framgår av dokumentationen, lektionsobservationerna samt lärar- och elevintervjuerna att eleverna i årskurs 9 arbetar med en uppgift som heter "Vi gör en låt". Uppgiften består av att eleverna hittar på en ackordrunda för ett antal takter som de sedan testar i digital mjukvara, vilket framkommer av intervjuerna med läraren och eleverna. Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen behöver omfatta melodispel och ackompanjemang i ensembleform och musikalisk gestaltning. Se vidare identifierade utvecklingsområden nedan.

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen omfattar kunskapsområdet "Musikens verktyg". Granskningen visar att undervisningen omfattar bland annat röst- och hörselvård, variation av rösten, instrumentspelande, musikens byggstenar, musiksymboler, noter och ackordbeteckningar samt digitala verktyg. Till exempel framkommer av lärar- och elevintervjun att läraren bland annat pratar om hur eleverna ska sitta när de sjunger, att de inte ska anstränga rösten för mycket samt om decibel, tinnitus och vikten att använda hörselskydd på konsert. Musikundervisningen tar också upp hur rösten kan varieras, till exempel i olika stämmor och tonlägen, vilket framkommer av lärar- och elevintervjun. Läraren berättar att eleverna dels får lyssna på olika körer som sjunger gospel och dels på growl. Undervisningen omfattar i viss mån instrument för spel i olika ton- och taktarter. Till exempel visar dokumentationen att eleverna i årskurs 7 lär sig om gitarr och piano och i årskurs 8 om djembetrummor. Läraren och eleverna berättar att eleverna spelar gitarr en gång per termin under två till tre lektioner. Eleverna spelar också piano, "men inte så mycket", vilket både läraren och eleverna uppger i intervjuerna. Det framkommer av elevintervjun att eleverna upplever att de inte spelar mycket instrument på lektionerna och säger att spela instrument är det som de vill göra mer av i musik. Undervisningen innehåller musikens byggstenar så som rytm, tempo, refräng, vers och stick samt musiksymboler, noter och ackordbeteckningar, vilket framgår av lektionsobservationen samt lärar- och elevintervjuerna. Eleverna berättar i intervjun att läraren pratar om sådana begrepp hela tiden och att begreppen även ingår i prov. Vad gäller digitala verktyg framkommer av lektionsobservationen samt lärar- och elevintervjuerna att läraren har genomgångar av nätbaserade programvaror som eleverna använder för notation och komposition.

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen omfattar kunskapsområdet "Musikens sammanhang och funktioner". Granskningen visar att undervisningen innehåller bland annat musikens påverkan på människor och musikens identitetsskapande funktion, hur musik används i olika medier, olika instrument och deras funktion samt musik från olika epoker och olika genrers framväxt. Till exempel framkommer av lärar- och elevintervjun att undervisningen tar upp hur musik beroende på tonarten kan göra att man känner sig glad eller ledsen och vilka låtar som passar i olika kyrkliga sammanhang. Vad gäller musikens funktions för att markerar gruppstillhörighet framkommer av lärarintervjun att eleverna tittar på en dokumentär om James Brown som tar upp det etiska dilemmat att ta inträde till spelningar i den fattiga amerikanska södern samtidigt som han kämpar för afroamerikanernas rättigheter. Det framgår av lärar- och elevintervjun att eleverna lyssnar på film- och reklammusik och diskuterar vilka känslor musiken väcker. Vad gäller instrumentens funktion pratar läraren om hur ett band och en orkester är uppbyggd samt vilka instrument som används i dessa sammanhang, vilket framgår av elevintervjun. Läraren berättar att hen även pratar om ensemblens sammansättning under barocken och hur den sedan vidgades till en symfoniorkester. Det framkommer av dokumentationen samt lärar- och elevintervjun att läraren har genomgångar av olika genrer så som jazz och blues och att undervisningen innehåller

musik från epokerna barocken, Wienerklassicismen och romantiken inklusive betydelsefulla tonsättare som Beethoven, Mozart, Händel och Grieg.

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen till vissa delar ger eleverna möjlighet till sådant eget skapande som främjar utveckling av kreativitet¹.

Bedömningen grundar sig på kvalitetskriterier som Skolinspektionen bedömt vara av vikt för utformningen av musikundervisningen² så att den ger eleverna möjlighet till sådant eget skapande som främjar utvecklingen av kreativitet.

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen till vissa delar ger eleverna möjlighet att arbeta skapande i processform. Granskningen visar att arbetsprocessen i skapandet värdesätts och tillskrivs betydelse av läraren. Till exempel berättar läraren i intervjun att hen och eleverna pratar om vikten av arbetsprocessen hela tiden och nämner att de omarbetar mycket på musiklektionerna. Det gör eleverna exempelvis i årskurs 7 när de arbetar med en rimuppgift där de lär sig att man får byta ord som inte fungerar. Läraren uppger också att hen i samband med låtskaparuppgiften säger till eleverna ”kill your darlings” för att kunna komma vidare med skapandet. Även eleverna uppger i intervjun att de upplever att det är okej att göra misstag på musiklektionerna och att läraren inte säger att något är fel, utan att hen pratar med eleverna hur de kan göra annorlunda. Vidare visar granskningen att undervisningen i viss mån möjliggör individuellt anpassade strategier i elevernas skapande. Till exempel framgår av lektionsobservationen att eleverna i samband med låtskaparuppgiften skapar ackordrundor med ett ackord per takt, men att eleverna även uppmuntras av läraren att ibland byta ut ett ackord till två ackord för att ”busa till det lite”. Det framkommer av elevintervjun att det finns en mall som eleverna jobbar efter i låtskaparuppgiften och att läraren hjälper eleverna när det behövs. Det framkommer också av elevintervjun att vissa elever hittar sina egna sätt att arbeta med uppgiften, men att de gör det på eget initiativ utan att läraren speciellt uppmuntrar detta. Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen behöver omfatta skapande uppgifter som sträcker sig över längre tid och uppnår fördjupning. Se vidare identifierade utvecklingsområden nedan.

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen inte ger eleverna möjlighet att reflektera över skapandet. Granskningen visar att undervisningen inte utvecklar språk- och begreppsförståelse i syfte att eleverna ska kunna reflektera kring eget och andras musikskapande. Granskningen visar också att undervisningen inte ger eleverna utrymme och stöd att reflektera kring eget och andras skapande. Se vidare identifierade utvecklingsområden nedan.

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen inte ger eleverna valmöjlighet i samband med skapandet. Granskningen visar att eleverna i den skapande uppgiften inte får möjligheter att välja en, eller använda en variation, av röst, instrument och digitala verktyg eller genrer och musikaliska traditioner. Granskningen visar också att undervisningen inte innehåller information och stöd för eleverna inför val av uttryckssätt. Se vidare identifierade utvecklingsområden nedan.

¹ I grundskolans läroplan, första kapitlet *Skolans värdegrund och uppdrag* framgår att det ingår i skolan uppdrag att stimulera elevernas kreativitet: *Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem.* Lgr 11, kap 1.

² Utformningen av sådan undervisning omfattar möjlighet att arbeta skapande i processform, möjlighet att reflektera över skapandet, samt valmöjlighet i samband med skapandet.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- Rektorn behöver säkerställa att musikundervisningen utgår från, och omfattar, hela det centrala innehållet i kursplanen för årskurs 7-9.

Skolinspektionen bedömer att det finns delar av det centrala innehållet under kunskapsområdet *"Musicerande och musikskapande"* som inte ingår, eller inte kommer alla elever till del, i undervisningen. Musikundervisningen behöver omfatta melodispel och ackompanjemang i ensembleform. Det framkommer inga konkreta exempel i intervjuerna med läraren och eleverna att eleverna på musiklektionerna spelar instrument i grupp. Detta sker enligt läraren på elevens val som ligger utanför den ordinarie lektionstiden. Läraren säger i intervjun att den korta lektionstiden medför att elevernas musicerande blir lidande. Musikundervisningen behöver även innehålla musikalisk gestaltning där olika uttrycksformer kombineras. Det framkommer av både lärar- och elevintervjun att eleverna i musikundervisningen inte arbetar med musikalisk gestaltning, utan att detta bara görs utanför den ordinarie lektionstiden, till exempel i samband med Luciatåg och avslutningar.

- Rektorn behöver säkerställa att eleverna i musikundervisningen ges möjlighet att arbeta skapande i processform, att de får reflektera över skapandet och att de ges valmöjligheter i samband med skapandet³.

Skolinspektionen bedömer att alla eleverna behöver ges fler möjligheter till sådant eget skapande som leder till kreativitet. I detta ingår skapande i processform, möjligheter att reflektera över sitt skapande och valmöjligheter i samband med skapandet. I undervisningen ska varje elev få utveckla sin förmåga att skapa samt gestalta och kommunicera egna musikaliska tankar och idéer⁴. Att få uttrycka något eget genom att komponera musik eller bearbeta musik till något eget är viktigt för elevernas identitetsskapande och musikaliska kunskapsutveckling⁵.

För att musikundervisningen i högre grad ska främja elevernas utveckling av kreativitet behöver eleverna få möjlighet att *arbeta med skapande uppgifter som sträcker sig över tid och uppnår fördjupning*. Det framgår av dokumentationen och lärarintervjun att lektionsserien "Vi gör en låt" i årskurs 9 består av en till tre lektioner där eleverna skapar en ackordrunda till åtta takter och testar sina ackordrundor med hjälp av digital mjukvara. Det framkommer av elevintervjun att eleverna inte upplever att de i denna uppgift skapar en låt eftersom det saknas melodi och text. Enligt läraren har eleverna möjlighet att lyfta in texter till ackorden som de skrev i årskurs 7. Det framkommer dock inga konkreta exempel i elevintervjun att detta görs.

Musikundervisningen behöver också ge eleverna möjlighet att *reflektera över skapandet*. Granskningen visar att undervisningen inte utvecklar språk- och begreppsförståelse i syfte att eleverna ska kunna reflektera kring eget och andras musikskapande. Till exempel uppger läraren att hen skulle behöva arbeta mer med de musikaliska begreppen då

³ Bedömningen grundar sig på kvalitetskriterier som Skolinspektionen bedömt vara av vikt för och beskriva utformning på undervisning i skapande som främjar utveckling av kreativitet. Sådan undervisning omfattar möjlighet att arbeta skapande i processform, möjlighet att reflektera över skapandet, samt valmöjlighet i samband med skapandet.

⁴ Skolverket (2011). 5. Kursplaner. 5.8 Musik. Syftesformulering. I *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Lgr11)*. Reviderad 2017.

⁵ Skolverket (2017) Kommentarmaterial till kursplan i musik. S.13.

elevernas begreppsförståelse är låg. Bilden bekräftas av elevintervjun där eleverna säger att de inte har de musikaliska begreppen för att prata om skapandet eftersom de inte förstår dessa ord. Enligt eleverna kan endast de elever som är duktiga på musik använda musikaliska begrepp, men de andra eleverna som inte pratar "musikspråk" kan bara säga att något är "fel". Granskningen visar också att undervisningen inte ger eleverna utrymme och stöd att reflektera kring eget och andras skapande. Av lärar- och elevintervjun framgår att eleverna får individuell feedback av läraren vad gäller deras ackordrundor, något som bekräftas av lektionsobservationen. Däremot genomförs få diskussioner i undervisningen om skapandet, vilket framkommer av intervjuerna med läraren och eleverna. Av dokumentationen framgår att eleverna i samband med låtskaparuppgiften ska diskutera alternativa ändringar och visa på olika förslag. Läraren berättar dock i intervjun att hen inte lyckades få med det momentet i den observerade lektionen. Läraren uppger vidare att hen kan tänka sig att eleverna spelar upp sina ackord och diskutera dem. Det framkommer dock inga konkreta exempel av lärar- eller elevintervjun på att sådana diskussioner sker.

Musikundervisningen behöver även ge eleverna *valmöjlighet i samband med skapandet*. Granskningen visar att eleverna i de skapande uppgifterna inte får möjligheter att välja en, eller använda en variation, av röst, instrument och digitala verktyg samt genrer och musikaliska traditioner. Det framkommer av skolans dokumentation, lektionsobservationen samt lärar- och elevintervjun att eleverna vid låtskrivaruppgiften använder digital mjukvara för att hitta på och testa ackordrundor. Läraren berättar i intervjun att eleverna i denna uppgift inte har så många val och nämner att uppgiften till exempel inte ger eleverna möjlighet att spela instrument eller sjunga. Det framkommer av elevintervjun att eleverna hellre skulle vilja spela upp sina ackord på ett riktigt instrument än att göra det i ett program och lägger till att de skulle bli mer kreativa om de fick spela på instrument. Granskningen visar också att undervisningen inte innehåller information och stöd för eleverna inför val av uttryckssätt. Det framkommer i och för sig av lärarintervjun att programmet möjliggör val av bland annat genre, instrument, taktart och tempo. Men eleverna uppger i intervjun att läraren inte berättar om de olika instrumenten och genrer som finns i programmet och att de därför tar det alternativ som ligger först i programmet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 15 juli 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena samt vilka effekter det haft för verksamheten.

Redogörelsen skickas via e-post, till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2017:10215) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

X Gabriel Brandström

Beslutsfattande

Signerat av: Gabriel Brandström

X Stefanie Luthman

Föredragande

Signerat av: Stefanie Luthman

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/musik-i-grundskolan/>

Bilaga: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

1 kap. 11 § första stycket

För varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

3 kap. 3 §

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

1.1.1 10 kap. 2 §

1.1.2 Grundskolan ska ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Skolförordningen (2011:185)

5 kap 2 §

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Reviderad 2018

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden

”Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet.”

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik.(...)”

”Skolan ska stimulera varje elev att bilda sig och växa med sina uppgifter. I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas (...).

Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig.”

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden

Under rubriken Riktlinjer anges att alla som arbetar i skolan bland annat ska;

- i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor,
- i sin verksamhet bidra till att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet

I avsnittet om lärarens ansvar står bland annat att läraren ska;

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter, samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor,

- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

Under rubriken till område 2.2 Kunskaper anges bland annat att;

”Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.”

Bland de övergripande målen under området Kunskaper anges att skolan bland annat ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola;

- kan använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande,
- kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga, och
- kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud

Bland riktlinjerna under området Kunskaper anges vidare att läraren bland annat ska;

- stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan,
- ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel,
- får använda digitala verktyg på ett sätt som främjar kunskapsutveckling,

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar

I avsnittet anges bland annat att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar exempelvis för att

- utbildningen och undervisningen organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet
- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bland annat skolbibliotek och digitala verktyg,
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.8 Musik

Syfte

I kursplanen för musik beskrivs inledningsvis syftet med undervisningen och vilka förmågor som undervisningen syftar till att utveckla hos eleverna.

”Genom undervisningen i ämnet musik ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- spela och sjunga i olika musikaliska former och genrer,
- skapa musik samt gestalta och kommunicera egna musikaliska tankar och idéer, och
- analysera och samtala om musikens uttryck i olika sociala, kulturella och historiska sammanhang.”

Centralt innehåll

Det centrala innehållet **för årskurs 7-9** är uppdelat i tre kunskapsområden;

Musicerande och musikskapande

- Sång, melodispel och ackompanjemang i ensembleform med genretypiska musikaliska uttryck.
- Gehörsmusicerande efter musikaliska mönster i olika genrer.
- Rytmask och melodisk improvisation till trumkomp, ackordföljder eller melodislingor med röst och instrument.
- Musikskapande i olika genrer, till exempel visor, ljudkompositioner och låtar.
- Musikalisk gestaltning där olika uttrycksformer kombineras.

Musikens verktyg

- Röstvård, hörselvård och orsaker till att musiklyssnande och musicerande kan bidra till hörselskador samt hur hörselskador kan förebyggas.
- Hur rösten kan varieras i flerstämmiga, vokala uttryck i olika genrer.
- Ackord-och melodiinstrument, bas och slagverk för spel i olika ton-och taktarter.
- Rytmask, klang och dynamik, tonhöjd, tempo, perioder, taktarter, vers, refräng och ackord som byggstenar för att musicera och komponera musik i olika genrer och med varierande instrumentation.
- Musiksymboler och notsystem, noter, tabulatur, ackordbeteckningar och grafisk notation.
- Digitala verktyg för musikskapande, inspelning och bearbetning.

Musikens sammanhang och funktioner

- Ljudets och musikens fysiska, tanke-och känslomässiga påverkan på människan. Musikens funktion för att markera identitet och grupptillhörighet i olika kulturer, med fokus på etnicitet och kön.
- Hur musik används i olika medier, till exempel i film och datorspel.
- Instrument och deras funktion i olika genrer och sammanhang, till exempel i en symfoniorkester eller i ett rockband.
- Konstmusik, folkmusik och populärmusik från olika epoker. Framväxten av olika genrer samt betydelsefulla tonsättare, låtskrivare och musikaliska verk.

Prop. 2009/10:165 *Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet*

I propositionen anges bland annat att i skolans uppdrag ligger att ge alla elever "bästa möjliga förutsättningar att utifrån sina behov och förutsättningar utvecklas så långt som möjligt i enlighet med utbildningens mål" samt att "ge varje flicka och pojke lika möjlighet att utveckla sin fulla potential som människa." (s. 221)

I propositionen föreslår regeringen att "kunskapsbegreppet ges en bred innebörd så att utbildningen också ska främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare. Sådan allsidig personlig utveckling kan bl.a. handla om utvecklande av den kreativa förmågan, lusten att skapa, förmågan att ta initiativ och omsätta idéer till handling. Dessa förmågor och färdigheter är centrala för att utveckla ett entreprenöriellt förhållningssätt. Det övergripande målet för utbildningen stödjer strävan att entreprenörskap ska löpa som en röd tråd genom hela utbildningssystemet." (s. 222)

"(...) Estetisk och konstnärlig verksamhet är en viktig del av förskolans och skolans uppdrag. (...)I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas. Förmågan till eget skapande tillhör det som eleverna ska tillägna sig. Ett antal av skolans ämnen vilar således till en del på vad som kan betecknas som konstnärlig grund." (s. 224)